

### Косцык Р.С. Виды инноваций на промышленных предприятиях

Проанализирована научная литература, касающаяся классификации инноваций. Проанализированы разногласия относительно классификационных признаков и определенных видов инноваций. На основе литературы с помощью методов сравнения и анализа обобщена, дополнена и сформирована комплексная классификация инноваций на промышленных предприятиях. Раскрыта роль использования предложенных классификационных признаков и видов инноваций.

**Ключевые слова:** инновации, виды инноваций, классификация, классификационный признак.

### Kostsyk R.S. Types of innovations in industrial enterprises

The article explores the scientific literature that concerns the classification of innovations. The differences of classification features and certain types of innovations were analyzed. Complex classification of industrial enterprises innovations was generalized, complemented and formed by the methods of comparison and analysis based on the literature. The role of using the proposed classification features and types of innovations is mentioned in the article.

**Keywords:** innovation, innovation types, classification, classification features.

УДК 339.31.17 Викл. С.М. Макух – Дрогобицький ДПУ ім. Івана Франка

## ТЕНДЕНЦІЇ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТИВАННЯ ДЕРЖАВ ІЗ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЮ ЕКОНОМІКОЮ

Досліджено динаміку змін розподілу надходжень світових потоків інвестиційних ресурсів у розрізі окремих країн світу, а також виокремлено сучасні критерії впливу на прийняття рішення інвестором щодо вибору регіону як об'єкта інвестування на теперішньому етапі функціонування світового господарства.

**Ключові слова:** інвестиції, світове господарство, регіон, ринок, капітал.

**Постановка проблеми.** Поряд із міжнародною торгівлею товарами і послугами та міграцією робочої сили на сучасному етапі розвитку світової економіки, трансграничним переливам капіталу відводять особливу роль. А прямі іноземні інвестиції (ПІІ) розглядають як основний і найбільш значущий компонент інвестиційного процесу, оскільки їхні припливи до національних економік виступають інколи практично єдиним потужним фактором інтенсифікації темпів економічного зростання.

**Аналіз останніх досліджень.** Істотний розрив на рівнях соціально-економічного розвитку окремих регіонів та країн світу зумовлюють необхідність вивчення особливостей розподілу ПІІ з метою окреслення напрямів політики сприяння їхньому притоку. Разом з тим, сутнісні характеристики переваг і недоліків різних форм ввізного (позичкового й функціонального) капіталу зумовили і вагомість значення ПІІ [1-4] для модернізації трансформаційних економік країн світу, **оскільки** економічний розвиток цих країн сьогодні та в перспективі передовсім залежатиме від змін, які відбулися і відбуються у системі вибору пріоритетів щодо стимулювання економічного зростання і підвищення рівня добробуту населення.

**Мета дослідження.** З'ясування особливостей динаміки надходжень іноземного капіталу в країни з трансформаційними економіками.

**Виклад основного матеріалу.** На сучасному етапі функціонування світової економіки дедалі частіше проявляється диференціація темпів розвит-

ку окремих регіонів і країн світу, що, своєю чергою, впливає і на формування динаміки диспропорцій їхніх соціально-економічних показників, котрі проявляються на різних рівнях безробіття та зайнятості; обсягах отриманих доходів і здійснених витрат; виробничій структурі й інтенсивності та ефективності виробництва. Тож не дивно, що інвестиції ззовні рано чи пізно залучає кожна країна, оскільки: "...в сучасних умовах іноземні інвестиції розцінюються як інструмент, котрий дає змогу інтегрувати економіку різних країн на рівні виробництва у світову економіку, що глобалізується завдяки наданню цілого ряду активів, включаючи капітал, технологію, управлінські здібності та навички, доступ до іноземних ринків. ...вони стимулюють також нарощування технологічного потенціалу в інтересах розвитку виробництва і підприємництва в ширших рамках національної економіки через зміцнення прямих і зворотних зв'язків" (матеріали ЮНКТАД) [3, с. 31].

Беручи до уваги факт того, що виробничі відносини, властиві ринковій системі господарювання, є суспільною формою зародження і розвитку процесу інтернаціоналізації господарського життя, науковці виокремлюють саме капітал як головний елемент сприяння створенню передумов для переходу до більш прогресивних виробничих відносин. Тому очевидним є факт того, що з року в рік стрімко зростає кількість країн, котрі моделюють застосування ширшого спектра ліберальних чинників впливу на пом'якшення механізму інвестиційних режимів національних економік. Завдяки цьому вони і демонструють найвищі темпи соціально-економічного розвитку. Разом з тим, виокремлюють сталість спектра низки основних сучасних критеріїв впливу [3] на рішення інвестора щодо вибору регіону як об'єкта інвестування (табл.).

Табл. Сучасні критерії впливу на рішення інвестора щодо вибору регіону як об'єкта інвестування (2000-2011 рр.) [3]

| Критерій                                | Місце призначення                                                                |
|-----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| Географічна локація та розмір ринку     | США, Німеччина, Канада, Китай, Російська Федерація, Бразилія                     |
| Перспективи зростання ринку             | Китай, Індія, Бразилія, Російська Федерація, Індонезія, В'єтнам, Польща, Таїланд |
| Кваліфікація і чисельність робочої сили | США, Німеччина, Об'єднане Королівство Великобританії, Франція, Індія, Таїланд    |
| Вартість праці                          | Китай, Індія, В'єтнам, Індонезія, Таїланд                                        |
| Стимулювання розвитку                   | Австралія, В'єтнам, Бразилія                                                     |
| Доступ до природних ресурсів            | Канада, Австралія, Індонезія                                                     |
| Наявність попиту                        | Об'єднане Королівство Великобританії, Німеччина, Франція, Індія                  |
| Сприятливе середовище                   | США, Німеччина, Австралія, Франція                                               |

Збільшення чисельності країн-донорів, що можуть запропонувати інвестиційні ресурси (хоча і невеликі за обсягами), та обсягів незадоволеного попиту на них у країн-реципієнтів (як і самої їх кількості) зумовили зміщення полюсів розташування запасів обсягів ПІІ за географічною ознакою (їх зосередження у країнах ЄС, Японії, США, Австралії). Стрімке зростання потужності інвестиційного потенціалу спостерігають у країнах з економіками, що розвиваються й розташовані у таких регіонах, як: Південна і Центральна

Америка, а також у Карибській зоні, Північній, Центральній і Південній Африці, Океанії, Східній, Південній, Південно-Східній та Західній Азії.

Світова фінансово-економічна криза мала надзвичайний вплив на формування глобальних потоків ППІ та їх перерозподіл у 2007-2009 рр. за формами дієвості та параметрами показника частки ППІ у ВВП в регіональному аспекті та в цих країнах. Проте за останнє десятиліття (2000-2009 рр.) частка ППІ (у загальному обсязі надходжень), що надійшли до країн із трансформаційною економікою (рис.), зросла в 108,9 раза (0,037 % і 4,03 %), а у графічному зображенні має слабо виражений експоненціальний характер.

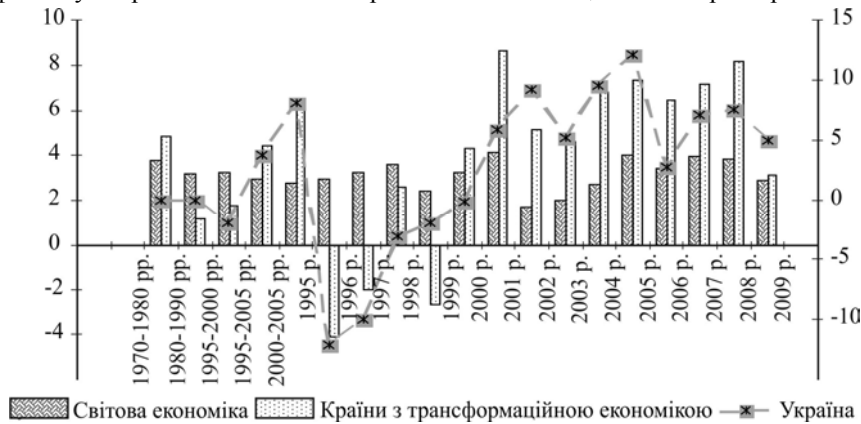


Рис. Динаміка змін середнього показника зростання ВВП економік окремих країн світу [4]

Зміни в регіональному розподілі ППІ спричинили і зменшення в 1,17 раза частки їхніх припливів у ВВП розвинених країн світу (13,4 % і 11,4 %); в 1,56 раза – країн Європи (19,8 % і 12,7 %); 1,49 раза – країн Європейського Союзу (19,4 % і 13,0 %); 1,02 раза – економік, що розвиваються (13,0 % і 12,8 %), 1,05 раза – країн Південної, Східної і Південно-Східної Азії (9,8 % і 9,3 %).

Однак незначне зростання частки ППІ спостерігаємо у ВВП країн Північної Америки – у 1,08 раза (10,6 % і 12,5 %); країн Африки – у 1,06 раза (27,3 % і 29,0 %); країн СНД – у 1,24 раза (17,0 % і 21,0 %). Серед країн, що входять до групи країн Східної Європи, можна відзначити подальше значне зменшення параметрів показника частки ППІ у ВВП окремих національних економік, до прикладу: Угорщина і країни СНД (Азербайджан і Казахстан). Найкращі здобутки у цьому регіоні – в Естонії й Сербії, тоді як в інших країнах цей показник варіюється в межах 1,6 і 3,6 %. Разом з тим, хоча показник частки ППІ у ВВП України дещо більший, ніж аналогічний показник у Російській Федерації, проте в обох країнах спостерігаємо тенденцію до його зниження.

Зазначені зміни у структурі обсягів потоків ППІ у розрізі регіонів світу зумовлені не тільки трансформацією зовнішніх, але й, у більшості випадків, стабілізацією внутрішніх факторів впливу на становлення сприятливого інвестиційного клімату в досліджуваних країнах-реципієнтах.

**Висновки.** Наявні тенденції до активізації переливів потоків іноземного капіталу до трансформаційних економік зумовлені швидкістю отримання прибутку і його нарощування; сприяттям ефективності його функціонування і можливістю формування нових міжнародних зв'язків, інституцій. Разом з тим, зміна географічної локації центрів акумуляції капіталу, як і мотиваційної спрямованості його потоків за останні десятиріччя, сприяє стиранню національних відмінностей, нівелюванню територіальної диференціації доходів і витрат населення, його соціального розшарування за рівнем споживання матеріальних благ і послуг; становленню нових аспектів стратегій розвитку світової економіки; зростанню як чисельності потенційних країн-реципієнтів, так і попиту на великі за обсягами фінансові ресурси.

### Література

1. Новицький В.С. Міжнародна економічна діяльність України : підручник / В.С. Новицький. – К. : Вид-во КНЕУ, 2003. – 948 с.
2. Гаврилюк О.В. Іноземне інвестування і структурна трансформація в країнах перехідної економіки / О.В. Гаврилюк // Фінанси України : журнал. – 1998. – № 7. – С. 54-66.
3. Документи Конференції ООН по торгівлі і розвитку. Дев'ята сесія ООН. – Нью-Йорк–Женева, 1997. – 31 с.
4. World Investment Prospects Survey 2009-2011. United Nations Conference on Trade and Development. – New York and Geneva, 2009. – 85 p.

### Макух С.Н. Тенденції іностраниного інвестування стран с трансформационной економікою

Исследована динамика изменений поступлений мировых потоков инвестиционных ресурсов в разрезе отдельных стран мира и выделены современные критерии влияния на принятие инвестором решения относительно выбора региона как объекта инвестирования на данном этапе развития мирового хозяйства.

**Ключевые слова:** инвестиции, мировое хозяйство, регион, рынок, капитал.

### Makukh S.M. Tendencies of foreign investments transition economies

Dynamic of the world flows of investments' distribution in the direction of the world regions and countries, and also modern criterions that have an influence at the adoption by investor the choice according the region as object of investing at the modern stage of the development the world economics are detached and considered in the article.

**Keywords:** investments, world economics, region, market, capital.

УДК 338.5:658.0:65.01

Аспір. Т.Б. Матоліч<sup>1</sup> – Львівська КА

### ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСОБИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗМЕНШЕННЯ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ У ПЕРЕХІДНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Виявлено домінуючі причини високого рівня трансакційних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва в Україні; обґрунтовано перелік суб'єктів, об'єктів, принципів, механізмів та засобів організаційно-економічного механізму державної політики, спрямованої на зниження рівня трансакційних витрат суб'єктів малого і середнього підприємництва в Україні.

**Ключові слова:** трансакційні витрати, мале та середнє підприємництво, організаційно-економічний механізм.

<sup>1</sup> Наук. керівник: проф. Т.Г. Васильців, д-р екон. наук